

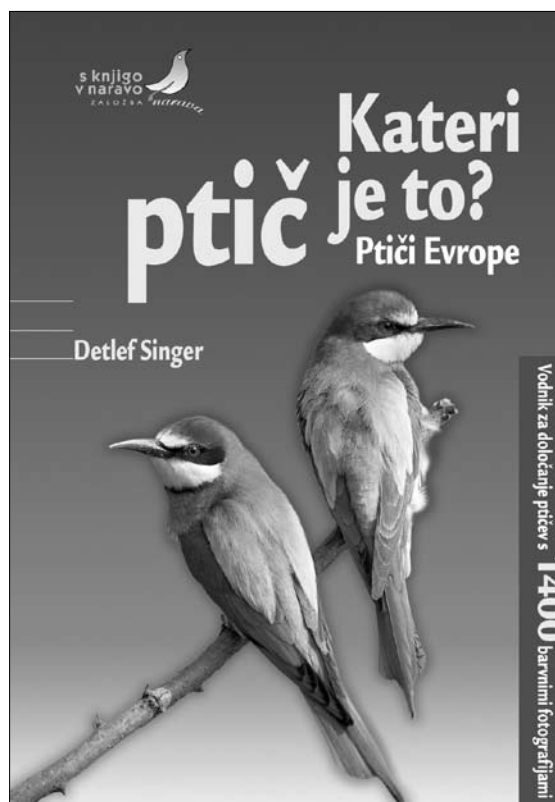
NOVE KNJIGE

New books

Singer, D. (2004): Kateri ptič je to? Ptiči Evrope (prevod T. Kern & J. Gregori) – Založba Narava, Olševek, Kranj. 430 str., ISBN 961-91407-2-9. Cena: 5900 SIT (4500 SIT za člane DOPPS)

Evropska ornitološka knjižnica je dandanes zelo dobro založena z najrazličnejšimi priročniki za določanje ptic. To je seveda razumljivo, saj je osnova za vsakršno ornitološko delo, tako ljubiteljsko kot znanstveno, pravilna določitev vrste. Med ključi za določanje so gotovo najbolj v ospredju priročniki z barvnimi risbami ptic, denimo JONSSONOV (1992) in Collinsov (MULLARNEY *et al.* 1999). Za večje podrobnosti sta v rabi za pevce SVENSSONOV (1970) in za nepevce BAKERJEV (1993) priročnik, za določanje ptic v roki pa denimo dihotomni tekstovni ključ KRYŠTUFEK & JANŽEKOVIČ (1999). Navkljub vsemu pa imajo ornitološki začetniki s temi ključi kar nekaj težav, saj večinoma nimajo stika s pticami v roki ali pa jih prevelike podrobnosti, kot so natančni opisi starosti in podvrst, zmedejo pri določanju. Za začetnika je najprimernejši slikovni ključ, ki z bogato zbirko slik oziroma fotografij na karseda preprost način uporabnika pripelje do pravilne določitve v naravi opazovanega ptiča. Vse to je združeno v priročniku **Welcher Vogel ist das?** avtorja Detlefa Singerja, izdanem v letu 2002 pri založbi Kosmos. Priročnik je za Slovenijo v letu 2004 pripravila Založba Narava, prevod pa je za slovenski prostor strokovno priredil Janez Gregori.

V priročniku bomo našli bogato zbirko odličnih fotografij vseh naših ptic, z izjemo nekaj neavtohtonih ubežnic, in večine vrst, ki se pojavljajo v Evropi. Ustvarjalci so pri pripravi težili k temu, da bralcu predstavijo ptičji svet Evrope s kar najbolj kakovostnimi in nazornimi fotografijami, ki so tudi glavna odlika dela. Med fotografi so namreč tudi nekatera vodilna imena evropske naravoslovne in ornitološke fotografije, denimo Peter Buchner, Benny Gensbøl, Dick Forsman, Dietmar Nill, če naštejemo le nekatere nam bolj znane. Večina vrst je predstavljenih s serijo fotografij, ki prikazujejo ptico v različnih obarvanostih perja, glede na starost in spol ter v različnih pozicijah, kar je za terensko določanje pogosto ključnega pomena. Ob tem pa se ključ pri nekaterih za določanje starosti bolj kompleksnih skupinah, denimo galebih, ne spušča v prevelike podrobnosti, saj bi to lahko preveč zmedlo novepečene ornitologe.

Delo je namenjeno predvsem določanju, zato je temu primerno tudi strukturirano. V uvodu je pojasnenih nekaj pojmov, pomembnih za nadaljnje razumevanje ključa. Posebej dobrodošlo za terensko opazovanje je primerjalno velikostno določevanje z referenčnimi splošno znanimi vrstami, kot so domači vrabec *Passer domesticus*, kos *Turdus merula*, domači golob *Columba livia f. domestica*, rečni galeb *Larus ridibundus*, siva vrana *Corvus corone cornix*, kanja *Buteo buteo*, mlakarica *Anas platyrhynchos* in srebrni galeb *Larus argentatus*, čeprav v slovenskem prostoru pri slednjem pride bolj v poštev sorodni rumenonogi galeb *Larus cachinnans*. Vse referenčne vrste so opisane z dolžino in maso ter ilustrirane na platnici priročnika. Takšno opredeljevanje velikosti je za opazovanje v naravi precej bolj uporabno kot pa centimetrске primerjave. Drugi del uvodnih poglavij so pravzaprav navodila za opazovanje, ki bodo prišla prav vsakemu začetniku. Tretji del pa s kratkimi opisi predstavi vse v Evropi pojavljajoče se družine ptic, kar je že prvi vtis o pestrosti evropske avifaune.

Določevalni del, jedro knjige, je poleg bogate slikovne opremljenosti bogat tudi z opisi ptic. Vsak opis zajema, poleg posodobljene karte razširjenosti vrste v zahodni Palearktiki, še besedni opis, razdeljen

na sedem podnaslovov: (1) posebnost (izjemna značilnost, po kateri ptico najhitreje prepoznamo), (2) značilnosti (kratek opis ptice), (3) podobne vrste (da se izognemo zamenjavam), (4) oglašanje (besedni opis oglašanja, ki opozori na neke značilnosti), (5) habitat (kratek opis življenjskega prostora z navedbo statusa v Sloveniji), (6) razmnoževanje (gnezditvene navade) in (7) prehrana (glavni viri hrane). Besedni opis je tudi prvi vpogled v ekologijo vrst, kar nam bo v pomoč ne le pri določevanju, pač pa tudi kot začetek za bolj podrobno preučevanje. Na koncu je zato dodan še seznam literature s pomembnejšimi domačimi in tujimi ornitološkimi deli, kjer bomo svoje znanje o pticah lahko še poglobili.

Nenazadnje naj omenim še platnice, ki so pri tem priročniku nekaj posebnega. Tu so z besedo in sliko predstavljeni glavni elementi, pomembni pri terenskem opazovanju ptic, od telesnih značilnosti do vedenjskih in prostorskih posebnosti. Nič ni torej narobe, če z opazovanjem začnemo kar pri platnicah. Ključ nas bo potem vodil k pravilni določitvi. Lahko rečem, da smo s prevodom knjige **Kateri ptič je to?** Slovenci dobili pravi terenski ornitološki priročnik, ki mu je bolj kot na knjižni polici mesto v naravi, torej tam, kjer se bomo srečali z nepoznano ptičjo vrsto. Pridani podnaslov **s knjigo v naravo** je zato povsem ustrezna oznaka!

Al Vrezec

NAJAVE IN OBVESTILA

Announcements

Nagrada Zlati legat 2003 The Golden Bee-eater Award 2003

Zlati legat je nagrada, ki jo DOPPS podeljuje za najboljše slovensko delo s področja ornitologije. Letos smo podelili nagrado za leto 2003, denarna sredstva zanjo je ponovno prispevalo podjetje Biotech d.o.o. iz Ljubljane. Upravni odbor DOPPS je imenoval komisijo v sestavi: Damijan Denac (član), prof. dr. Alenka Gaberščik (članica), dr. Primož Kmecl (član) in Tomaž Mihelič (predsednik), ki se je sestala 10.2.2005 in izbrala dela v ožji izbor, nominirana dela in nagrajeno delo.

Dela ožjega izbora so vsa tista, ki jih predlaga vsak član komisije. Seznam ožjega izbora del se je bil:

- Božič, L. (2003): Mednarodno pomembna območja za ptice v Sloveniji 2. Predlogi posebnih zaščiteneh območij (SPA) v Sloveniji. – DOPPS, Monografija DOPPS št.2, Ljubljana.
- DENAC, D. (2003): Upad populacije in sprememba rabe tal v lovnem habitatu rjavega srakoperja *Lanius collurio* v Šturmovcih. – *Acrocephalus* 24 (119): 97–102.
- DENAC, K. (2003): Population dynamics of Scops Owl *Otus scops* at Ljubljansko barje. – *Acrocephalus* 24 (119): 127–134.
- GOVEDIČ, M., JANŽEKOVIČ, F. & KOS, I. (2002): Prehrana kormorana *Phalacrocorax carbo* na območju reke Save od Ljubljane do Zagorja. – *Acrocephalus* 23 (110/111): 5–20.
- RUBINIČ, B. (2003): Fenologija in številčnost galebov Laridae na območju južne Dalmacije. – *Acrocephalus* 24 (119): 135–144.
- ŠTUMBERGER, B. & VELEVSKI, M. (2002): White Stork *Ciconia ciconia* survey in Pelagonia indicates a decrease in its breeding population and colony disintegration. – *Acrocephalus* 23 (112): 67–74.
- TOME, D. (2002): Effect of floods on the distribution of meadow birds on Ljubljansko barje. – *Acrocephalus* 23 (112): 75–79.
- TRONTELJ, P. (2001): Popis kosca *Crex crex* v Sloveniji leta 1999 kaže na kratkoročno stabilno populacijo. – *Acrocephalus* 22 (108): 139–147.
- VREZEC, A. (2003): Slovensko poimenovanje tipov ptičjih mladičev. – *Acrocephalus* 24 (117): 67–72.
- VREZEC, A. (2003): Breeding density and altitudinal distribution of the Ural, Tawny and Boreal Owls in north Dinaric Alps. – *Journal of Raptor Research* 37(1): 55–62.